

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

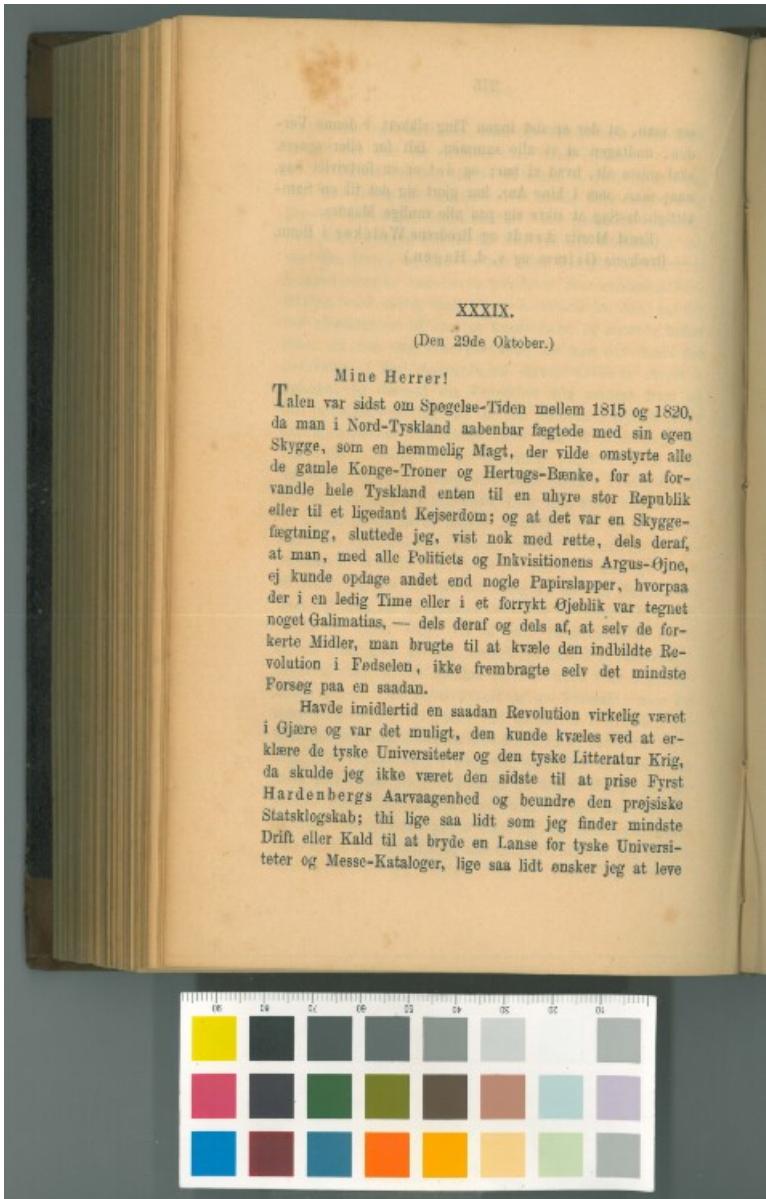
Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 376. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm11144/facsimile.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

XXXIX.

(Den 29de Oktober.)

Mine Herrer!

Talen var sidst om Spiegelse-Tiden mellem 1815 og 1820, da man i Nord-Tyskland asabenbar fægtede med sin egen Skygge, som en hemmelig Magt, der vilde omstyrt alle de gamle Konge-Troner og Hertugs-Bænke, for at forvandle hele Tyskland enten til en uhyre stor Republik eller til et ledant Kejserdom; og at det var en Skyggefægtning, sluttede jeg, vist nok med rette, dels deraf, at man, med alle Politiets og Inkvisitionens Argus-Ojne, ej kunde opdage andet end nogle Papirlapper, hvorpaa der i en ledig Time eller i et forrykt Øjeblik var tegnet noget Galimatias, — dels deraf og dels af, at selv de forkerte Midler, man brugte til at kvæle den indbildte Revolution i Fødselen, ikke frembragte selv det mindste Forseg paa en saadan.

Havde imidlertid en saadan Revolution virkelig været i Gjære og var det muligt, den kunde kvæles ved at erkære de tyske Universiteter og den tyske Litteratur Krig, da skulde jeg ikke været den sidste til at prise Fyrst Hardenbergs Arvaagenhed og beundre den prejsiske Statsklogskab; thi lige saa lidt som jeg finder mindste Drift eller Kald til at bryde en Lanse for tyske Universiteter og Messe-Kataloger, lige saa lidt ønsker jeg at leve

den Dag, da hele det saakaldte Tyskland, fra Østerseen til Middelhavet og fra Weichselen til hinsiden Rhinen, skulde mer end af Navn blive enten Republik eller Kejserdom; da selv det Tyranni, Frankrig under Napoleon udøede i Europa, kun vilde være Smaaating mod et saadant Tysklands Tyranni under sin Krigsgud, som vist ikke vilde udeblive. Den tyske Alvor og Grundighed vilde nemlig i denne Retning falde Folkene ti Gange saa besværlig som den franske Flygtighed og Overfladelighed; og vi stakkels Danskere, som har haft ondt nok ved at forsøre vores Smule Ejendommelighed mod det smashuggedde Tyskland, maatte sagtens rent opslugen af det sammenloddede.

At nu en saadan politisk Enhed, der samlede alle Kreftter til en uhyre tysk Krigsmaskine, ej vilde være mindre edelagtende for alt godt i Tyskland selv end udenfor det, er ejensynligt; men at det langt snarere er fra den præisiske Krigsstat end fra de tyske Universiteter, denne Fafo truer Tyskland og Europa, maa man vel finde rimeligt; saa var det for ej at ledes i Fristelse, Projsen opgav sin Popularitet og lagde sig ud med den tyske Videnskabelighed, da var det en Selvforsmægtelse, der i det mindste maatte bringe os til at undskyde meget. Alvorlig talt maa imidlertid vi og hele Europa ønske den tyske Videnskabelighed al mulig Frihed, og de bestaaende Riger eller dog Hovedstammer: Sachser, Franker og Schwaber, hver en Forfatning og Stilling efter Hjertens Lyst; thi baade vil Oplysningen vinde usigelig derved, og Stammerne vil holde hinanden Stangen, saa vi kun behøve Mund og Pen til at forsøre Grænsen og rejse et Dannevirke, hvor Leddet er af Lave.

Det er nemlig min fasta Overbevisning, at det aandelige maa være frit alle Vegne og sætte aldrig nogen Stat i Fare, med mindre den selv forgriber sig paa, hvad den umulig kan beherske og skulde derfor i det mindste være klog nok til ikke at ophidse og forbitre;

